

RUDNIK UGLJA AD PLJEVLJA

Broj: 02/1-11329/1

Pljevlja, 30.12.2019. godine

Na osnovu člana 56 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list Crne Gore“, br. 42/11, 57/14, 28/15, 42/17, u daljem tekstu: Zakon) zainteresovano lice uputilo je zahtjev za pojašnjenje tenderske dokumentacije, a Komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda Rudnika uglja AD Pljevlja, na osnovu člana 59 stav 5 Zakona, objavljuje:

POJAŠNJENJE BROJ 1. TENDERSKE DOKUMENTACIJE ZA OTVORENI POSTUPAK JAVNE NABAVKE broj 059/19.4-02/1-10959/4 od 19.12. 2019. godine za nabavku aparata za analizu goriva, pribor i potrošni material

Dana 26.12.2019. godine na mail adresu Rudnika uglja AD Pljevlja prispjeo je zahtjev zainteresovanog ponuđača za pojašnjenje tenderske dokumentacije:

PITANJE BROJ 1:

Uvidom u tendersku dokumentaciju br. 059/19.4-02/1-10959/4 od 19.12. 2019. godine za nabavku aparata za analizu goriva, pribor i potrošni material, uvidjeli smo određene nejasnoće pa Vas stoga molimo da odgovorite na sledeće:

U bitnim karakteristikama predmeta nabavke, naveli ste:

„**Standard:** EN 116, ASTM D 6371, IP 309, EN 16329, JIS K 2288“

„**Sistem hlađenja:** interni stirling rashladni sistem bez potrebe za rashladnom tečnošću, sposoban za održavanje temperature kupatila do -105°C bez upotrebe dodatnih spoljašnjih rashladnih sistema“.

Sterling sistem hlađenja je tehničko rješenje koje koristi samo jedan svjetski proizvođač. Samo tehničko rješenje ni na koji način ne utiče na način analize.

Shodno članu 6 ZJN, naručilac je dužan da preduzme potrebne mjere kojima se obezbjeđuje konkurenciju među ponuđačima, u skladu sa zakonom. Naručilac ne smije da ograniči ili spriječi konkurenciju među ponuđačima, a posebno ne može da onemogući bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom primjenom pregovaračkog postupka ili korišćenjem diskriminatorских uslova i kriterijuma ili mjera koje falorizuju pojedinačne ponuđače. Pitanje:

1) Da li su odgovarajuće ponuditi aparat za određivanje tačke fitrabilnosti goriva sa rashladnim sistemom sposobnim za održavanje temperature kupatila prema zahvatima standarda EN 116, ASTM D 6371, IP 309, EN 16329, JIS K 2288 ?

ODGOVOR

Naručilac je u saznanju da rashladni sistemi koji koriste stirlingov motor su u široj upotrebi i koristi ih više proizvođača, kao što je PAC, Orbis, Tanaka i drugi, te stoga nije tačna tvrdnja da stirling sistem hlađenja koristi samo jedan svjetski proizvođač.

Naime, Naručilac se u skladu sa svojim potrebama opredijelio za nabavku aparata sa upotrebom stirlingovog sistema hlađenja zbog više prednosti, od kojih izdvajamo nekoliko:

- 1) Stirlingov motor je neuporedivo manji od drugih rješenja, pa je sistem hlađenja organizovan oko njega višestruko manji, kompaktniji i ne zahtjeva nikakvo održavanje;
- 2) Stirlingov sistem hlađenja je gotovo nečujan, za razliku od ostalih vrlo bučnih rješenja, što je vrlo bitno u laboratorijskom okruženju, tokom višesatnih ispitivanja;
- 3) Ovaj sistem ne koristi nikakve hemikalije kao sekundarni krug hlađenja, dok drugi sistemi koriste metanol (vrlo opasan i ekološki neprihvatljiv), etanol, ili druge specijalne tečnosti. Ove tečnosti uvećavaju troškove, moraju da se mijenjaju u regularnim intervalima, te otrovne su i zapaljive;
- 4) Stirlingov sistem hlađenja višestruko brže postiže niže temperature od ostalih rješenja, što je važno zbog brzine postizanja radnih, tj. mjernih uslova;
- 5) Stirlingov motor troši zanemarivo malo električne energije, u poređenju sa ostalim rešenjima.

Zahtijevani tehničkim karakteristikama Naručilac nije narušio načelo konkurentnosti iz Zakona o javnim nabavkama, s obzirom da postoji više proizvođača koji zadovoljavaju tražene tehničke specifikacije, kao i da postoji ekonomska, ekološka i upotrebna opravdanost i prednost zahtjevanih tehničkih karakteristika.

Ponudač je dužan da dostavi ponudu u skladu sa zahtijevanim bitnim karakteristikama predmeta nabavke u pogledu kvaliteta, performansi i/ili dimenzija iz tabele, TEHNIČKE KARAKTERISTIKE ILI SPECIFIKACIJE PREDMETA JAVNE NABAVKE, ODNOSNO PREDMJER RADOVA i drugim uslovima iz tenderske dokumentacije.

PITANJE BROJ 2:

U bitnim karakteristikama predmeta nabavke, naveli ste:

„**Standard:** EN 116, ASTM D 6371, IP 309, EN 16329, JIS K 2288“

„**Temperaturni opseg uzorka:** od -95°C do $+51^{\circ}\text{C}$ “.

Navedeni standardi definišu temperaturu na kojoj se radi test. Najniža temperatura na kojoj je moguće raditi test po standardu je -67°C , ispod toga nije moguće raditi analizu uzoraka po standardu.

Takođe, navedena je temperatura uzorka, što je nemoguće, uzorak je na temperaturi od -40°C i nižim, praktično u čvrstom stanju. Smatramo da se navedena temperatura odnosi na radni temperaturni opseg.

Napominjemo, da se pomenuti temperaturni opseg od -95°C do $+51^{\circ}\text{C}$, specificira samo jedan svjetski proizvođač, dok svi ostali proizvođači definišu radni temperaturni opseg -70°C , što je u skladu sa standardima.

Shodno članu 6 ZJN, naručilac je dužan da preduzme potrebne mjere kojima se obezbjeđuje konkurenciju među ponuđačima, u skladu sa zakonom.

Naručilac ne smije da ograniči ili spriječi konkurenciju među ponuđačima, a posebno ne može da onemogući bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom primjenom pregovaračkog postupka ili korišćenjem diskriminatorских uslova i kriterijuma ili mjera koje falorizuju pojedinačne ponuđače.

1. Da li opseg temperature od -95°C do $+51^{\circ}\text{C}$, odnosi na radni temperaturni opseg?
2. Ukoliko je odgovor pozitivan, da li je odgovarajuće ponuditi aparat za određivanje tačke fitrabilnosti goriva sa radnim temperaturnim opsegom od -70°C do $+51^{\circ}\text{C}$ koji je definisan zahtijevanim standardima?

ODGOVOR

Naručilac je stava da su navodi zainteresovanog ponuđača („Navedeni standardi definišu temperaturu na kojoj se radi test. Najniža temperatura na kojoj je moguće raditi test po standardu je -67°C , ispod toga nije moguće raditi analizu uzoraka po standardu“), netačni.

Ovakav stav zainteresovanog ponuđača posledica je nerazumjevanja suštine ispitivanja tačke filtrabilnosti. Bez obzira da li se radi o "stepenastom" spuštanju temperature (npr. EN 116), ili linearnom snižavanju (npr. EN 16329), suština svih zahtjevanih mjernih metoda je u sledećem: Rashladno kupatilo mora da posjeduje odgovarajući termalni kapacitet da ili konstantno održava temperature košuljice (*cooling jacket*) u kojoj se nalazi posuda sa ispitivanim uzorkom na preciznim temperaturama koje su zadate rampama regulacije (EN 116), ili da ima dovoljan kapacitet da linerno snižava temperaturu košuljice. Unutar košuljice se nalazi posuda sa uzorkom koji se ispituje i čija se temperatura takođe mjeri. Ova temperatura (uz ispunjenje ostalih uslova iz mjernih metoda u vezi sa vremenima aspiracije i gravitacionog cijedenja) upravlja ili rampama regulacije temperature košuljice ili linearno spušta njenu temperaturu. Dakle, rashladni sistem treba da posjeduje dovoljan kapacitet za hlađenje košuljice. Ukoliko je temperatura koju postiže rashladni sistem niža, košuljica će prije i lakše da se održava na zadatim temperaturama. Posledično, ako rashladni sistem može da hladi samo do $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$, a košuljica mora da se održava na temperaturi od $-67\text{ }^{\circ}\text{C}$ (npr. kod zahtjeva iz EN 116) - teoretski je nemoguće postići toliko savršenu efikasnost takvog sistema, niti efikasnost izolacije takve termičke razmjene - sa gubitkom od samo 3K tokom razmjene u realnim uslovima. Ovo je glavni razlog zašto se rashladni sistemi kod ovakvih sistema projektuju da postižu znatno niže temperature od potrebnih temperatura za održavanje zadatih temperatura košuljice.

Naručilac je stava da nije tačna tvrdnja da ispod $-67\text{ }^{\circ}\text{C}$ nije moguće raditi analizu uzorka po standardu, s obzirom da su i ovdje zamijenjeni termini, radi se o temperaturi košuljice, i to kod mjerne metode EN 116. S obzirom da je zahtjevan sistem koji odgovara i metodi EN 16329, potrebno je da se omogući mjerenje uzoraka i na nižim temperaturama od $-67\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Dalje, Naručilac je stava da navod zainteresovanog ponuđača (*nemoguća je temperatura uzorka ispod $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, jer su tada uzorci praktično u čvrstom stanju... smatramo da se navedena temperatura odnosi na radni temperaturni opseg*), nije tačan. Moguće je da temperatura uzorka (i tačka filtrabilnosti) bude i mnogo niža od $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, iako bi standardima za utvrđivanje specifikacija npr. dizel goriva, ovakva mogućnost mogla da se isključi, osim za arktičke klime. Međutim, naručilac namjerava da mjeri tačku filtrabilnosti upravo iz razloga što nabavljana goriva ponekad ne odgovaraju standardima, pa je cilj tačno odrediti o kakvom se gorivu radi i kako se ponašati sa izmjerenim karakteristikama. Kao primjer je dizel gorivo kontaminirano sa manjim količinama benzina i slično, pri čemu se tačka filtrabilnosti takvog uzorka drastično snižava, a da se i dalje radi o dizel gorivu. Uobičajena upotreba tako kontaminiranog goriva dovela bi do gubitka korisne energije, mogla bi da ošteti radnu opremu i slično, i upravo je određivanje tačke filtrabilnosti i na nižim temperaturama od standardnog kvaliteta dizel goriva od velikog značaja za naručioca.

Temperatura od $-95\text{ }^{\circ}\text{C}$ se odnosi na radnu temperaturu uzorka. Kao što je naručilac objasnio u komentaru rashladni sistem, košuljica, kao i temperatura uzorka mora da odgovaraju tehničkim specifikacijama iz javnog poziva.

Dalje, Naručilac je stava da navod zainteresovanog ponuđača (*"Napominjemo, da pomenuti temperaturni opseg od $-95\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $+51\text{ }^{\circ}\text{C}$, specificira samo jedan svjetski proizvođač, dok svi ostali proizvođači definišu radni temperaturni opseg od $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$, što je u skladu sa standardima*), nije tačan.

Prema saznanju naručioca, postoji više proizvođača sa definisanim radnim temperaturnim opsegom uzoraka, pa i širim od zahtevanog tehničkim specifikacijama u javnom pozivu.

Ko što je gore objašnjeno, određivanje tačke filtrabilnosti karakterisan je pomoću najmanje tri temperaturna opsega:

- 1) Temperaturni opseg rashladnog sistema (*cooling system/bath*),
- 2) Temperaturni opseg košuljice (*cooling jacket*),
- 3) Temperaturni opseg uzorka (*sample*).

Ovi opsezi su jasno navedeni i zahtjevani u tehničkim specifikacija javne nabavke.

Ponuđač je dužan da ponudi aparat koji mora da zadovolji sve zahtjeve definisane standardnim mernim metodama EN 116, ASTM D6371, IP 109, EN 16329, JIS K 2288, kao i uz ispunjenje svih ostalih dodatnih uslova koje je naručilac definisao u dijelu tenderske dokumentacije *"Tehničke karakteristike ili specifikacije predmeta javne nabavke, odnosno predmjer radova"*.

Komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda

**Dragana Bajović, predsjedavajući
s.r.**